

Πράγμα ή πρόσωπο; (π. Δημητρίου Μπόκου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η αντικειμενικότητα είναι βασική αρχή κάθε επιστήμης και δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τη σχολή του Φρόυντ, του πατέρα της ψυχανάλυσης. Ο Viktor Frankl, καθηγητής τής ψυχιατρικής στη Βιέννη και ιδρυτής τής σχολής της λογοθεραπείας, κριτικάροντας τη σχολή της ψυχανάλυσης, γράφει:

«Η ψυχανάλυση δεν υιοθέτησε απλώς την αντικειμενικότητα - υποτάχτηκε σ' αυτήν. Η αντικειμενικότητα οδήγησε συν τω χρόνω στην αντικειμενοποίηση, η τον υποβιβασμό του ανθρώπου σε πράγμα. Με άλλα λόγια, μετέτρεψε το ανθρώπινο πρόσωπο σε αντικείμενο, το ανθρώπινο πλάσμα σε πράγμα. Η ψυχανάλυση θεωρεί τον άρρωστο ως κάτι το κυβερνώμενο από "μηχανισμούς", και αντιλαμβάνεται τον θεραπευτή ως το πρόσωπο που ξέρει πως να χειρίζεται αυτούς τους μηχανισμούς. Είναι εκείνος που ξέρει την τεχνική της διορθώσεως των διαταραχθέντων μηχανισμών.

Πίσω όμως από μία ερμηνεία της ψυχοθεραπευτικής ως απλής τεχνικής καραδοκεί ο κυνισμός. Η αλήθεια είναι πως μπορούμε να δούμε τον θεραπευτή ως απλό τεχνικό, μόνο αν δούμε πρώτα τον άρρωστο ως ένα είδος μηχανής. Μόνο ένας άνθρωπος μηχανή, θα έλεγα, χρειάζεται ένα γιατρό τεχνικό».

Και συνεχίζει ο V. Frankl: «Την ανθρώπινη ψυχή, που είναι ένα όλο, η ψυχανάλυση τη βλέπει κομματιασμένη, γιατί την αντιλαμβάνεται ως κάτι που αποτελείται από χωριστά μέρη, δηλαδή διάφορες ορμές, οι οποίες με τη σειρά τους αποτελούνται από τα λεγόμενα "συστατικά των ορμών"... Με τον ίδιο τρόπο, η ακεραιότητα του ανθρώπινου προσώπου καταστρέφεται κατά κάποιο τρόπο. Μπορεί ακόμα να λεχθεί πως η ψυχανάλυση αποπροσωποποιεί τον άνθρωπο» (V. Frankl, Ο Θεός του Ασυνειδήτου, εκδ. ΤΑΜΑΣΟΣ, σ. 20-21).

Αλήθεια πόσος κυνισμός χρειάζεται για να μεταβάλουμε τον «κατ' εικόνα Θεού» άνθρωπο σε πράγμα; Ήδη τον καταντήσαμε απλό αντικείμενο πολλαπλής χρήσης, μια απρόσωπη οντότητα. Ένα σύνολο ορμών, ενστίκτων, χημικών διεργασιών, «μηχανισμών», τα οποία ο ειδικός τεχνικός μπορεί να προγραμματίσει, για να

φτιάξει μηχανές κατάλληλες για το δικό της σκοπό την καθεμιά. Έτσι έχουμε τον άνθρωπο-φονική μηχανή, κατάλληλο για τα απάνθρωπα ολοκληρωτικά συστήματα, τη γυναίκα-μηχανή του σεξ, τον άνθρωπο-γρανάζι στις τεράστιες αλυσίδες παραγωγής, τον άνθρωπο-πιόνι στα παγκόσμια κυκλώματα διαφθοράς. Τον άνθρωπο χωρίς ταυτότητα. Ένα απρόσωπο νούμερο στις αναλώσιμες ανθρώπινες μάζες.

Τι τραγωδία!

Πως να μην είναι λοιπόν ανατρεπτική η στάση και ο λόγος της Εκκλησίας, που αντί για πράγμα, θεωρεί τον άνθρωπο, ακόμα και τον πιο αμαρτωλό, μοναδικό και ανεπανάληπτο; Διαχωρίζει οξέως τον άνθρωπο από την αμαρτία του. Απορρίπτει την ταύτισή του με το σφάλμα του. Καταδικάζει την αμαρτία του, αλλά θεωρεί πολύτιμον αυτόν που τη διαπράττει. Και αγωνίζεται να τον αναπλάσει. Δεν τον βλέπει ποτέ σαν ξοφλημένη υπόθεση. Τον ανασυνθέτει, τον ανασταίνει, τον αναδεικνύει καινή κτίση, νέον άνθρωπο. Αντί για απρόσωπο, ψυχρό αντικείμενο, τον βλέπει πάντα σαν εικόνα του Θεού, προικισμένο με δική του ταυτότητα, με υπεύθυνη ελευθερία.

Μα και ο ίδιος ο Θεός κατεβαίνει, παίρνει την ανθρώπινη μορφή, σταυρώνεται και για τον πιο ασήμαντο άνθρωπο, τον τιμά στο έπακρο κάνοντάς τον μέλος του ίδιου του σώματός Του. Μία ζηλευτή αλληλοπεριχώρηση λαμβάνει χώρα: Ο άνθρωπος σεμνύνεται να είναι εικόνα του Θεού, αλλά και ο Θεός δεν ντρέπεται καθόλου να παίρνει για δική του μορφή την εικόνα του ανθρώπου. Τι μεγαλείο!

Συνήθιζε κάποιος άγιος ασκητής, ο αββάς Απολλώ, να κάνει μετάνοια, να προσκυνάει δηλαδή κάθε άνθρωπο, άνδρα η γυναίκα αδιακρίτως, που τον επισκεπτόταν. Κι όταν κάποιος του έκαμαν παρατήρηση, πως είναι ανάρμοστο σε μοναχό να προσκυνάει απλούς λαϊκούς, τους αποστόμωσε λέγοντας:

– Εγώ την εικόνα του Θεού προσκυνώ. Είδες τον αδελφό σου; Είδες Κύριον τον Θεόν σου (Γερροντικό).

Υπάρχει επανάσταση ανατρεπτικότερη απ' αυτήν; Κι εσύ; Είσαι ανάμεσα σε τέτοιους επαναστάτες;

(ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ, αρ. φ. 350, Σεπτ. 2012)

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com